

אבחון סימני מצוקה נפשיים על פי התיאוריה של הגרפולוגיה הקולאז'ית

ד"ר יגאל ורדי - 2022

הקדמה

נשאלת השאלה מהי מצוקה נפשית? ניתן לומר בפשטות שמצוקה נפשית משמע להרגיש רע, ואילו חוסר במצוקה נפשית משמע להרגיש טוב. מצוקה נפשית מתאפיינת בהרגשה של מתיחות, דריכות, חרדה, דיכאון. לעומת זאת, חוסר מצוקה מתאפיין בנמרצות, התלהבות, יוזמה, ראייה פרואקטיבית כלפי העתיד, אופטימיות, שיתופיות והגשמה עצמית.

מצוקה נפשית מתאפיינת בערעור של שיווי המשקל הנפשי בעוצמות שונות. התיאוריה המוצגת כאן גורסת שלכל אחד מאיתנו יש קנה מידה אישי וייחודי, באשר לשיווי משקל הנפשי שלו, וזה מה שקובע האם המצוקה הנפשית תתקיים בו. "ההיגיון הנפשי" הייחודי של כל אחד מאיתנו, הוא המכריע "בשחרור" של מצוקה נפשית או "בעכבה" שלה.

במאמר זה מוצגות שתי מחלוקות:

א. מחלוקת אחת מתאפיינת בשאלה האם מצוקה נפשית היא מצב (state) או

תכונה (trait)¹. על פי תיאוריית האישיות הקולאז'ית הטענה הינה שגם מצוקה נפשית הנובעת "מכאב שן", עוברת פרשנות נפשית על פי משאבי הנפש החזקים ו/או החלשים של אותו אדם, ומקנים לכאב השן את האפיון המצוקתי הייחודי על פי אותה אישיות. לכן, אני מתייחס לאפיון מצוקה נפשית כתכונה ולא כמצב.

ב. מחלוקת שנייה מתאפיינת בשאלה האם ניתן לאפיין מצוקה נפשית על בסיס

סימנים כתיבתיים מבודדים המושתתת על "תורת הסימנים", או שמא יש להציג בהכרח מקבץ של סימנים המכונים תסמונת (סינדרום). הגרפולוגית אורסולה אווה ללמונט ובהמשך הגרפולוגית חוה רצון, מציגות את הקשר בין מצוקה נפשית לסימנים מבודדים. לעומתן הגרפולוגית דפנה ילון צועדת צעד אחד קדימה בהצגת "מקבץ של סימנים" בהקשר לסוגים שונים של מצוקות נפשיות (חולשה, דחפים לא נשלטים, מתח, שליטת יתר, הפרעות תלויות-סביבה). צעד אחד נוסף מתבצע באמצעות, בהתבסס על תורת האישיות הקולאז'ית², בטענה שאין מצוקה נפשית מסוג אחד, אלא יש וריאציות שונות של מצוקות נפשיות, ובהתאמה יש להציג מקבץ (תסמונת) של סימני כתב יד כנובעים מטיפוסי האישיות העומדים בקורלציה לכל סוג מצוקה בנפרד מתוך הווריאציות השונות. השלב השני בתיאוריה שלי מתאפיין בהצגת נוסחה המשלבת בין משאבי התמודדות המעכבים ומווסתים מצבי מצוקה נפשיים, לעומת חוסר במשאבי התמודדות "המשחררים" ומעצימים חוויה של מצוקה נפשית. כל כתב יד מתאפיין בנוסחה הזאת אשר התוצאה שלה היא קיומה של מצוקה נפשית בשלוש רמות על הרצף: רמה נמוכה, ממוצעת או גבוהה. כל זה יתואר להלן.

¹ ילון ד', הילד בקצה העיפרון, הכתיבה הידנית כאתגר רב-תחומי, ספרי מופת, 2019. עמ' 215-227.

² ורדי י', האישיות הקולאז'ית – תורת אישיות סינרגטית, הוצ' ידיעות ספרים, 2013.

סיכום

נציג להלן שלוש גישות שונות באבחון מצוקה נפשית באמצעות הגרפולוגיה: גישה אחת – אבחון מצוקה נפשית באמצעות סימנים מבודדים (חוה רצון). גישה שנייה – אבחון מצוקה נפשית באמצעות מקבץ של סימנים (דפנה ילון). גישה שלישית – אבחון מצוקה נפשית על בסיס מקבץ של סימנים בהתבסס על טיפוסי אישיות א-ט של ישראל אודם (יגאל ורדי).

חלק א': "תורת הסימנים" המייצגת מצוקות נפשיות

חוה רצון מציגה בספרה "ילדים כותבים-קו וכתב, ביטוי אישי, הצמיחה הגרפ-מוטורית של ילדים ומתבגרים"³, את ההיסטוריה של המחקר הגרפולוגי באשר לחשיפת סימני מצוקה בכתב היד. היא מציגה את החוקרים השונים כגון: אורסולה אווה-ללמנט, מינה בקר, קלרה רומן, רובר אוליבו, מגדלנה הרמן, רימון טרייה, אוסקר לוקובנדט, הוגט מסון, ז'קלין פזיו, מלר ואנסקט ואחרים. עקב קוצר המאמר, לא אוכל להרחיב את התיאוריות של כל אחד מהם וניתן לקרוא זאת בספרה.

במקביל רצון מציגה במאמרה: "סימני מצוקה בכתב יד"⁴ את הדעות הבאות באשר לסימני מצוקה נפשיים והקשר לכתב היד:

1. סימני מצוקה עלולים להופיע אצל כל אדם ובכל הגילאים. הם נגרמים על ידי נסיבות שונות ובעוצמות שונות, החל מתחושת רפיון, אכזבה, כעס ותסכול זמניים, ועד למשברים אשר לעיתים מערערים את זרם מהלך החיים.
2. הכוונה במאמר היא להציג סימני מצוקה שאינם חלק ממופרעות כוללת, או מערעור שיווי המשקל הנפשי ומהפרעות חמורות בתפקוד. (אינני מסכים). התיאוריה שלי גורסת שכל מצוקה נפשית נובעת ממבנה אישיותי בריא או חולה).
3. איתור סימני מצוקה הוא קשה במיוחד אצל מבוגרים, אשר ברוב המקרים כתב ידם לבש צורה קבועה, בחלקם מורגלת או של דימוי מנחה. לא אחת בעיות אישיותיות כגון: חרדות, תסכולים ולחצים מוגברים, מסתתרים מאחרים התצורות המעוצבות של כתב יד "ייצוגי" או "כתב מסכה", ולכן העלאתם ומיונם של סימני מצוקה באנליזה הגרפולוגית, אינם דבר קל. רוב הספרות הגרפולוגית מדברת על חוסר הרמוניה, חוסר איזון וסטיות אחרות של ההבעה הגרפית, או סימני כתב יד למופרעות נפשית כגון נזירות וקומפלקסים. (אינני מסכים). כתב יד מסכה או ייצוגי מייצג ורסיה של מצוקה נפשית בהתבסס על סגנון אישיותי כפייתי-רפורמטורי, טיפוס ז'.
4. את נושא הייחודי של סימני מצוקה בכתב ידם של ילדים ובני גיל הנעורים, העלתה לראשונה אורסולה אווה-ללמנט, גרפולוגית-פסיכולוגית, בשני ספרים תמציתיים ותכליתיים, המכוונים לגרפולוגים וגם למחנכים.

³ רצון ח' ילדים כותבים-קו וכתב, ביטוי אישי, הצמיחה הגרפ-מוטורית של ילדים ומתבגרים, הוצאת ספרים "אה" 2022. עמודים: 199-219.

⁴ רצון ח', סימני מצוקה בכתב יד, (חוברת גרפולוגיה בטאון האגודה לגרפולוגיה מדעית-ישראל, מספר 3, 1992. עמודים 49-72).

5. את היסודות התיאורטיים לתפיסה נמצא בספריה המקיפים של אורסולה אבה ללמנט, אשר בהם מתוארת ההרחבה בין סימני מצוקה ספציפיים ובין סימנים שכוללים פתולוגיה או עבריינות.
6. אורסולה אבה ללמונט מפרטת 14 סימני מצוקה האופייניים לגיל הילדות ו-15 אופייניים לגיל הנעורים. חוה רצון מוסיפה על הרשימה סימני מצוקה שהיא חשפה והיא מגיעה ל-24 סימני מצוקה המפורטים בטבלה שלהלן (טבלה מספר 1).
7. חוה רצון מציינת שיש מספר סימני כתב יד שאופייניים לכתב הלועזי ולא לכתב העברי ולהפך (קו קשירה נעול, או עיוותים בולטים באזור העליון והתחתון).

טבלה מספר 1: 24 סימני מצוקה

24 סימני מצוקה על פי חוה רצון המבוססים בחלקם על סימני מצוקה שחשפה אורסולה אבה ללמנט ותוספת של יגאל ורדי בשיוך סימני המצוקה הללו לטיפוסי א-ט ל ישראל אודם

הגישה הראשונה – על פי תורת הסימנים

חוה רצון כותבת שסימני מצוקה אלו עלולים להופיע בכל הגילאים, אבל הם תכופים ומשמעותיים במיוחד בגיל ההתפתחות, כלומר בכתב ידם של מתבגרים וילדים.

סימני מצוקה מ-1-8 מתאפיינים יותר אצל מתבגרים או ילדים (פירוט בטבלה).
סימני מצוקה מ-9-24 מצויים בעוצמות ובכמויות שונות בכל הגילאים.

מס.	סימן מצוקה כתיבתי	פרשנות פסיכולוגית	שיוך לטיפוסי א-ט של ישראל אודם (על פי יגאל ורדי)
1.	חוסר גמישות הקו (נפוץ אצל מתבגרים וילדים).		טיפוס ז' רפורמטורי
2.	כתב "מיאנדר", עיקולים בקווים המאונכים, מצוי אצל מתבגרים, נדיר אצל ילדים בכתב העברי.	אני עליון לוחץ. מאמצי הסתגלות כפייתיים. ניסיון לקזז תחושת רפיון.	טיפוס ט' אנרכי-יצרי
3.	כתב ייצוגי – מעוצב מדי, סופר-קליגרפי או מקושט, על פי רוב איטי. מצוי אצל מתבגרים, מצוי אצל ילדים.	הופעה מלאכותית, משחק תפקיד – לייטבילד משעבד.	טיפוס ז' רפורמטורי
4.	חללי מרחב, "חורים בין אותיות", מילים. מצוי אצל מתבגרים, נפוץ אצל ילדים (פירוק מרחבי).	בעיות התקשרות ומגע בינאישי.	טיפוס ה' אוטיסטי

טיפוס א' נירפה		רפיון תנועת הקו, חוסר מוצקות הקו. מצוי אצל מבוגרים, מצוי אצל ילדים.	.5
טיפוס ח' איובי-זאבי	חוסר איזון של מתח והרפיה.	נוקשות הקו, תנועה מעוותת, מצוי אצל מבוגרים, מצוי אצל ילדים.	.6
טיפוס ז' רפורמטורי	התכוונות התנהגותית, הדחקת הספונטניות.	נטייה (זווית הכתב) שמאלה. התנועה איננה מתמודדת עם הדוגמא הוורטיקלית ונרתעת מפני הנטייה הטבעית ימינה. מצוי אצל מבוגרים וילדים.	.7
טיפוס ז' רפורמטורי	חשש ורתיעה ממגע.	תנועות מכוונות אחורנית. מצוי אצל מבוגרים וילדים.	.8
טיפוס ה' אוטיסטי	בעיות קשר משמעותיות.	מחסומי סיום (רציני)	.9
טיפוס ז' רפורמטורי	רתיעה מפעילות ומיזומה.	צרות, אותיות צפופות.	.10
טיפוס ו' נרקסיסטי	גירוי שלילי, משתק, לפעמים פתולוגי.	רקמת קו רכרוכית, לא נקייה.	.11
טיפוס ז' רפורמטורי	קו מגן מפני פחד סביבתי, אי-יכולת לעמוד בדרישות, רציונליזציה.	כתב נדבק לבסיס באופן כפייתי.	.12
טיפוס ג' אימפולסיבי	היפר-אקטיביות, הפגנת מגע מלאכותי, העמדת פנים, מניירה.	אזור עליון מעוות או מוגזם, עם עיקולים ימינה או שמאלה.	.13
טיפוס ז' רפורמטורי	אי-וודאות בבסיס המגן, בשורשים. מרד, עקשנות. גם בעיות מיניות של גיל המתבגר.	אזור תחתון מעוות או מוגזם	.14
טיפוס ט' אנרכי-יצרי	תנועה צנטריפטלית. אופייני לגיל ההתבגרות. התגוננות פנימה.	גלגולים פנימה, שבלולים	.15
טיפוס א' רפיוני	חוסר התמצאות בסביבה.	טשטוש המרחב, עריכה בלתי-מאוזנת	.16
טיפוס ז' רפורמטורי	חרדות, חוסר בטחון.	עריכה כפייתית	.17
טיפוס ז' רפורמטורי	חוסר בטחון, חרדת כישלון.	קווי כיסוי	.18
טיפוס ז' רפורמטורי	תחושת כישלון, פער בין כוונה ויכולת ביצוע.	עודף תיקונים	.19
טיפוס ג' אימפולסיבי	אגרסיביות, אימפולסיביות יתרה, היפר-אקטיביות.	תנועה מוגזמת לעומת צורה לקויה	.20
טיפוס ח' איובי-זאבי	אי-וודאות, עצבנות, רוגז, תסכול (תכופות במקרים של דיסלקציה אורגנית).	קווים שבורים, מרוסקים, אותיות מפורקות	.21
טיפוס ה' אוטיסטי	ניתוק מהסביבה, רגשי נחיתות, הסתתרות-פחד מהתבלטות, פחד חשיפה (שקר).	כתב קטן מאוד	.22

23.	הרבה שינויים. כתב עצבני, כתב מאוד בלתי-סדיר, שינויים תכופים בממדים, בנטייה, במהירות, בצורות וכו'.	חוסר יציבות בתגובת רגשיות. אי-שקט, היפר-אקטיביות, כעס, תוקפנות, שינויים במצב הרוח, חוסר ריכוז, חוסר התמדה. בעיות הסתגלות, קונפליקטים פתוחים או סמויים.	טיפוס ח' איובי-זאבי
24.	כתב יד משתנה בכללותו – כסימן נוסף		טיפוס ט' אנרכי-יצרי

הערה: "מרב עצים לא רואים את היער"

סימני המצוקה שתוארו לעיל מייצגים תגלית חשובה בגוף הידע הגרפולוגי. מצד שני, "מרב עצים לא רואים את היער". לפנינו הצגת סימני מצוקה מבודדים (על פי תורת הסימנים או מה שמכונה סימנולוגיה). לדעתי חשוב להבין את המבנה הנפשי הספציפי המילד מצוקה נפשית קונקרטי, על מנת לפרש אותה בהתאם לאותו המבנה הנפשי.

גישה שנייה על פי מקבץ סימנים: אותות המצוקה הרגשית בכתב היד על פי דפנה ילון⁵.

דפנה ילון מתמקדת בכתבי יד של ילדים ומתבגרים ולא של מבוגרים. ואף על פי כן, זה רלוונטי למחקרנו בנושא של סימני מצוקה נפשיים אצל בוגרים. לטענתה, ובצדק, אותות המצוקה נבדקים תמיד על רקע ההתפתחות הנורמטיבית של הגיל.

ילון כותבת שהסיווג של אותות המצוקה למקבצים המוצג במחקר הוא אטיולוגי – בין התופעות הגרפיות הכלולות בכל מקבץ מתקיימת זיקה, הנובעת מקיום מקור משותף. חלק מהתופעות שבמקבץ או כולן, התקיימו ביחד בכתב.

טבלה מספר 2

אפיון סימני מצוקה נפשיים ותיאור סימני מצוקה בכתב היד על פי דפנה ילון

אפיון המצוקה	אפיון פסיכולוגי של המצוקה	אפיון סימני כתב היד של המצוקה	שיוך סימני המצוקה לטיפוס א-ט של ישראל אודם (על פי יגאל ורדי)
מקבץ סימני החולשה	חוסר אונים, מועדות לכישלון	תנועה רפויה קו רפוי קיטוע הקו	טיפוס א' נירפה
מקבץ סימני הדחפים הבלתי-נשלטים	קשיים של הילד לקיים ויסות עצמי, עקב דחפים חזקים שקשה לרסנם או מחסור במעצורים	קו גולמי קו ביצקי עכור תנועתיות-יתר	טיפוס ג' אימפולסיבי

⁵ ילון ד', הילד בקצה העיפרון, הכתיבה הידנית כאתגר רב-תחומי, הוצאת מכון מופ"ת 2019. עמודים: 215-227.

מקבץ סימני המתח	(לא נכתב אפיון פסיכולוגי)	צרות קווי סיכוי הקשחת התנועה הקשחת הקו חיזוקי קו	טיפוס ח' איובי-זאבי
מקבץ הסימנים לשליטת-יתר	(לא נכתב אפיון פסיכולוגי)	אחידות-יתר בארגון עריכה כפייתית סגנון-יתר	טיפוס ז' רפורמטורי
מקבץ סימני הפרעות תלויות-סביבה	(לא נכתב אפיון פסיכולוגי)	פירוק (שיסוע) המרחב סבך במרחב נסגנות ו"חסימת סיום"	טיפוס ה' אוטיסטי

חלק ב': הגרפולוגיה הקולאז'ית בחקר תכונת המצוקה הנפשית

גישה שלישית: מקבץ סימני מצוקה הנובעים מטיפוסי א-ט של ישראל אודם. מצוקה נפשית מתאפיינת בהרגשה של מתיחות, דריכות, חרדה, דיכאון. על פי תיאורית הגרפולוגיה הקולאז'ית, אין להבין את חווית המצוקה הנפשית, ללא הקשר אישייתי (נורמלי או פתולוגי). לכן, העמדה המוצגת הינה שתופעות המצוקה הגרפיות הן ביטוי, לא של מצב, אלא של תכונות אופי.

גם כאשר האדם עובר בילדותו או בבגרותו טראומה, הטראומה עוברת "מטבוליזציה"-עיקול על פי תכונות האופי. אותה טראומה תתעכל בצורה שונה אצל שני אנשים שונים.

לכן, המסקנה הינה שיש לבחון סוגים שונים של מצוקות בהקשר לסוגים שונים של טיפוסי אישיותי ולא כמצבים מבודדים ללא תלות במבנה הנפשי ההוליסטי. הבה נדגים זאת להלן.

טבלה מספר 3: הקשר בין סוגים של מצוקות נפשיות לבין טיפוסי א-ט

טיפוס	מצוקה נפשית-עקב אכילס	תסמונת גרפולוגית חלקית (הכרחית ומספיקה) מתוך התסמונת המלאה של הטיפוס
טיפוס א – נירפה	הססון, חסר כושר החלטה, כנוע, פגיע, תלותי, בעל דימוי עצמי נמוך, חסר מגמה וחסר תוכנית עתידית. כניעות, רפיון אנרגטי, אוזלת-יד, אין-אונים.	לחץ חלש ונירפה, צורת קו חוטית א-מורפית (מנוונת), שורות גליות ויורדות כלפי מטה.
טיפוס ב – אינטגרטיבי	בעל אגו רגיש, פגיע מול כישלון עקב היותו מאוד קרייריסט, פגיע מול ביקורת, לא מודע מספיק לעצמו.	ערעור של הסדירות בזווית בגודל האותיות ובהנחיית הקו (סטייה מן התסמונת ההומוגנית של טיפוס ב' המייצרת מצוקה).

טיפוס ג – אימפולסיבי	מצבי רוח משתנים, מעבר מביטחון מופרז להפחתה בערך העצמי, מפחי נפש, תגובות היסטוריות.	כתב נמהר, אזור אמצעי קטן ולא סדיר. תנודות בהנחיית הקו. צורת קו חוטית קיצונית.
טיפוס ד – רציונלי	קושי לסטות מן הדרך שהוא מאמין בה, קושי לסטות מעקרונות וערכים שהם "נר לרגליו".	<u>ערעור</u> של סדירות ברוח בין האותיות ובהנחיית הקו ובגודל האותיות (סטייה מן התסמונת ההומוגנית של טיפוס ד' המייצרת מצוקה).
טיפוס ה – אוטיסטי	קושי להחליט, קושי להיות בתנועה, קושי להסתגל לשינויים בחיים, דוגמטי ונאיבי מול נסיבות חוץ. קושי לתכנן את המחר, הימנעות, פחדים, שיתוק.	רווח גדול בין מילים, שוליים התחלתיים גדולים, שוליים שמאליים גדולים, רווח גדול בין שורות.
טיפוס ו – נרקיסיסטי	שקוע בפנטזיות של גדלות עם מעבר חד לפיחות בערך העצמי, מתקשה לממש את עצמו, המציאות טופחת על פניו.	כתב איטי, לחץ מרוח, צורת קו חוטית מנוונת, כתב גדול עגול, רווח צפוף בין מילים.
טיפוס ז – רפורמטורי	עודף ביקורת עצמית, הסתגלות נוקשה מול מציאות משתנה, צורך בפסדה ככיסוי של האני האמיתי, עכבות במימוש עצמי. מעצורים, הימנעות, שליטה עצמית יתרה, חרדה	רוחב אות צר מאוד, כתב קטן ופורקן לחץ גדום, לחץ אל-שטפי.
טיפוס ח – איובי-זאבי	עצבנות, זעם, שסע פנימי, כרסום פנימי, חוסר עקביות, מתיחות, ביקורת עצמית, מצבי רוח משתנים, תוקפנות פנימית וחיצונית, הרס עצמי.	לחץ עוויתי, צורת קו ישרה עם חיבורים זוויתיים, כל מילה נכתבת כלפי מטה (רעפים יורדים).
טיפוס ט – אנרכי-יצרי	מצבי רוח משתנים, חוסר בטחון, ביישנות, תלות בסביבה. חוסר משמעת עצמית, קושי לגבש זהות.	חוסר סדירות בכל סימני כתב היד

- עד עתה הצגתי את קיום המצוקה הנפשית בכל טיפוסי א-ט באופן ייחודי לכל טיפוס.
- עתה אחלק את טיפוסי א-ט לשתי קבוצות:
 - קבוצה A: מועדים בצורה דומיננטית למצוקה (ח, ז, א, ה, ט)
 - קבוצה B: מועדים בצורה פחותה למצוקה (ב, ד, ג, ו).

טבלה A:
טיפוסים אשר מעצימים את המצוקה הנפשית

מס	טיפוסי א-ט	פרשנות פסיכולוגית	סימני כתב יד של מצוקה
1.	איובי-זאבי (ח) מתיחות נפשית	עצבנות, זעם, מתיחות, ביקורת עצמית, מצבי רוח משתנים, תוקפנות פנימית וחיצונית, הרס עצמי, תוקפנות.	לחץ עוויתי, צורת קו ישרה עם חיבורים זוויתיים, כל מילה נכתבת כלפי מטה (רעפים יורדים).
2.	רפורמטורי (ז) כיווץ נפשי	מעצורים, הימנעות, שליטה עצמית יתרה, חרדה	רוחב אות צר מאוד, כתב קטן ופורקן לחץ גדום, לחץ אל-שטפי.
3.	נירפה (א) כניעות נפשית	כניעות, דימוי עצמי נמוך, רפיון אנרגטי, חוסר תכנון עתידי, אוזלת-יד, אין-אונים	לחץ חלש ונירפה, צורת קו חוטית א-מורפית (מנוונת), שורות גליות ויורדות כלפי מטה.
4.	אוטיסטי (ה) הימנעות פרואקטיבית	קושי לתכנן את המחר, הימנעות, פחדים, שיתוק.	רווח גדול בין מילים, שוליים התחלתיים גדולים, שוליים שמאליים גדולים, רווח גדול בין שורות.
5.	אנרכי-יצרי (ט) מצבי רוח משתנים	מצבי רוח משתנים, חוסר משמעת עצמית, קושי לגבש זהות.	חוסר סדירות בכל סימני כתב היד

טבלה B:
טיפוסי אישיות המווסתים ומנמיכים את המצוקה הנפשית

מס.	טיפוסי א-ט	פרשנות פסיכולוגית	סימני כתב יד של מצוקה
1.	אינטגרטיבי (ב)	נמרצות, חשיבה פרואקטיבית, שאפתנות, הגשמה עצמית, שיתופיות.	כתב סדיר, זווית ימנית, כתב נמרץ, פורקן שיפודי, אזור מרכזי ממוצע ומעלה, הפרש אורכי מפותח.
2.	הרציונלי (ד)	משמעת עצמית, דבקות במשימה, גיבוש של אגו, עקרונות וערכים.	זווית ישרה, כתב סדיר, ארגון מעולה ברווח בין אותיות, מילים ושורות, הנחיית קו ישרה. כתב קריא.
3.	האימפולסיבי (ג)	התלהבות ואאופוריה, בטחון עצמי מופרז, סתגלנות ואופורטוניזם.	זווית ימנית לא סדירה, חיבורי אותיות, כתב לא קריא, הפרש אורכי גדול.
4.	נרקיסיסטי (ו)	פנטזיונרי, ילדותי, תפנוקי, נינוח, שפע של רגש, נחמדות-פליזריות.	כתב גדול, עגול, צורת קו חוטית א-מורפית.

נוסחת אבחון מצוקה נפשית:

A – B = גבוה, ממוצע, נמוך

A = סימני מצוקה כתיבתיים על פי תסמונות של טיפוסי ח' (איובי-זאבי), ז' (רפורמטורי), ה' (אוטיסטי), א' (נירפה), ט' (אנרכי-יצרי).

B = סימנים מעכבי מצוקה על פי תסמונות של טיפוסי ב' (אינטגרטיבי), ד' (רציונלי), ג' (אימפולסיבי), ו' (נרקיסיסטי).

חלק ג': דוגמאות גרפולוגיות

ארנסט הימנווי

דוגמא מספר 1:

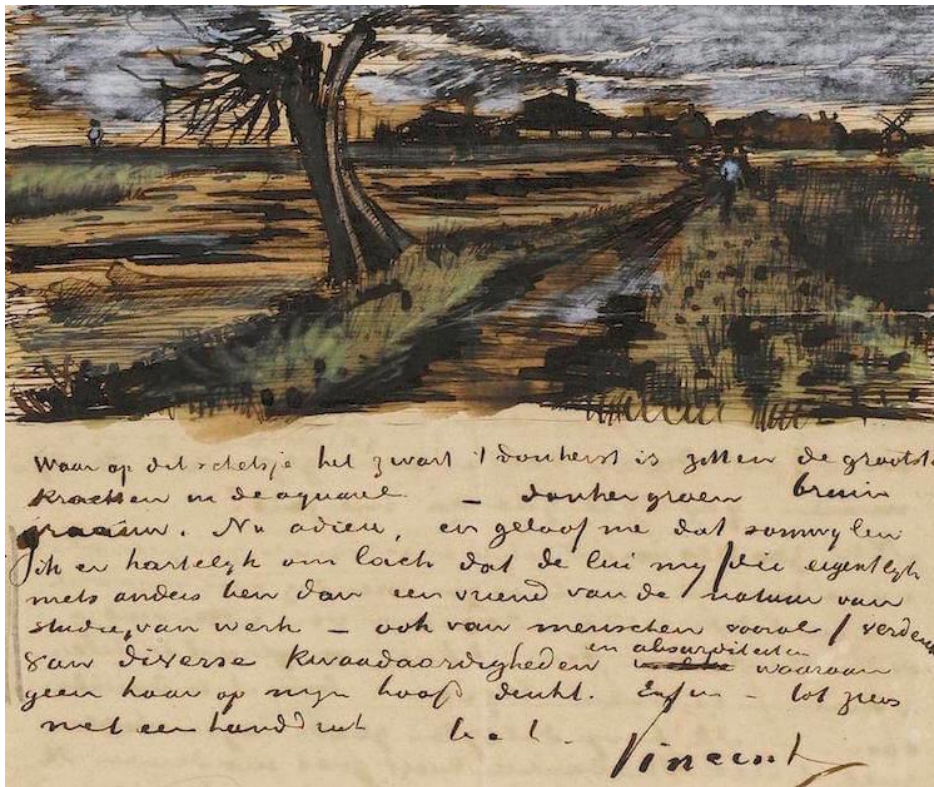
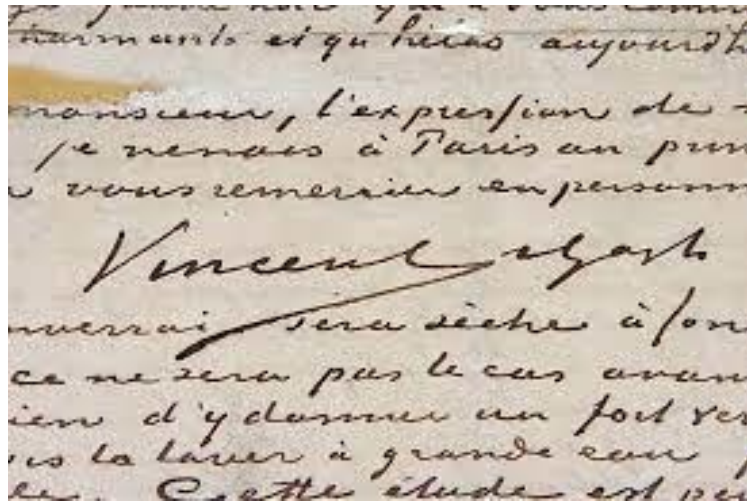
Finally I know. Finally that I had not seen you a
month and I had forgotten you. So I then tried
to find you in NY. And when the call came through
I had to shout into the phone and could not hear
your lovely voice and we said goodbye. Like people
who did not understand each other nor love
each other. I felt awful but really worried that
you were unhappy. But I thought you were probably
talking in front of your children and I was talking
(shouting) with strangers listening.
Please. Please I hope you are all right.
Please. Please I love you always and
you sometimes.

דוגמא מספר 2:

with Dick instead of me - but she knew
because of the dumb birthday card! Not
a question or request for news or anything you
knew - but why go into it?
Fine thing - but she said my
T-shirt had - and she said she had the 15th of
January - on the way and she said
of the birthday -
The point that I made a little thing in the
big bed - in the state of the world to speak
of the birthday - fine look - but you! out
of the - better - fine - but you! out
to love me more.
See the thing. I was a day after
the way of your and a girl was happy in a
It was hard for me and I was happy.
did being happy and all the things you
was a birthday - fine but it was hard
to love.
Dear Mad you are right and I
will to. I was long you -
I was long you -
I was long you -
I was long you -

פרשנות:

דוגמא 1 שונה מדוגמא 2 בשני סימנים משמעותיים המלמדים על מעבר למצב של מצוקה נפשית קיצונית (בדוגמא 2). בדוגמא 1 אזור האמצעי עגול וברור, ואילו בדוגמא 2 האזור המרכזי קטן ומצטרר ככל שהמילה מסתיימת. כמו כן, בדוגמא 1 האזור התחתני גדול, קעור ותפוח, ואילו בדוגמא 2 האזור התחתני מומר לקו ישר ולחץ אל-שטפי וגדום. לפנינו מעבר קיצוני של אהבה עצמית (אזור מרכזי) עם חוויה טובה מבחינה ליבידינלית-יצרית, לעבר בקרה תדמיתית מחניקה עם מעצורים יצריים עזים הגובלים בתוקפנות עצמית בולטת (שהסתיימה בהתאבדות באמצעות ירייה ברובה בפיו).

פרשנות:

מעבר מדוגמא 1 לדוגמא 2 בה הכתב משתסע ארגונית ברווח בין האותיות, עובר חוסר סדירות בזווית ובגודל ובעיקר יש לחץ פרע-שטפי בקו, עם נטייה לקווים אל-שטפיים בולטים. בדוגמא 1 ישנה סדירות יותר גבוהה והמתיחות הנפשית ממוקדת לנחישות הסתגלותית. לעומת זאת, בדוגמא 2 יש ערעור של שיווי המשקל הנפשי המלווה בתנודות של מצבי רוח, יחד עם תוקפנות פנימית (שהסתיימה מאוחר יותר בהתאבות בירייה).

מנחם בגין

דוגמא מספר 1

מנחם בגין
הממשלה
1972

דוגמא מספר 2

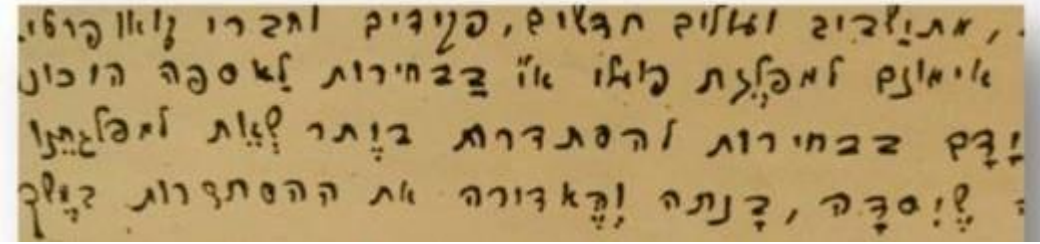
מנחם בגין
הממשלה
1972

פרשנות:

שני כתבי היד נכתבו בזווית שמאלית, רוחב אותיות צרות ביותר, לחץ אל-שטפי, צורת קו ישרה וזוויתית. כל אלו מלמדים על בקרה עצמית מחמירה, משטר עצמי מחניק ועכבות רגשיות בולטות. המרחקים הגדולים בין השורות ובין המילים, הם המקנים פרספקטיבה אסטרטגית על החיים ומווסתים את הלחץ הנפשי הפנימי. לפנינו מערך נפשי עם פרה-דיספוזיציה לעבר נפילה למצוקה נפשית של דיכאון קשה שהתחולל בתקופה האחרונה של חייו, במיוחד לאחר רגשות אשם עזים בעקבות מלחמת לבנון הראשונה. ניתן לומר שהדיכאון שבא לידי ביטוי בבקרה עצמית, מתיחות נפשית וביקורת עצמית, קיים בפוטנציה גם בתקופות הטובות מבחינה תפקודית.

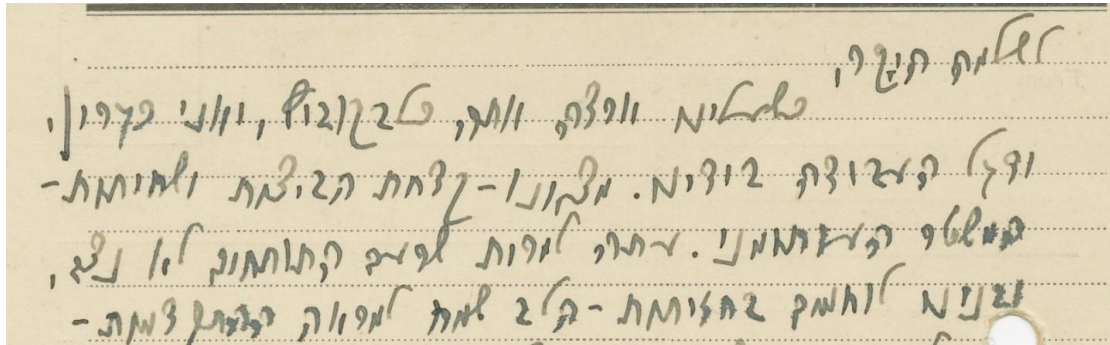
דוד בן גוריון

דוגמא מספר 1

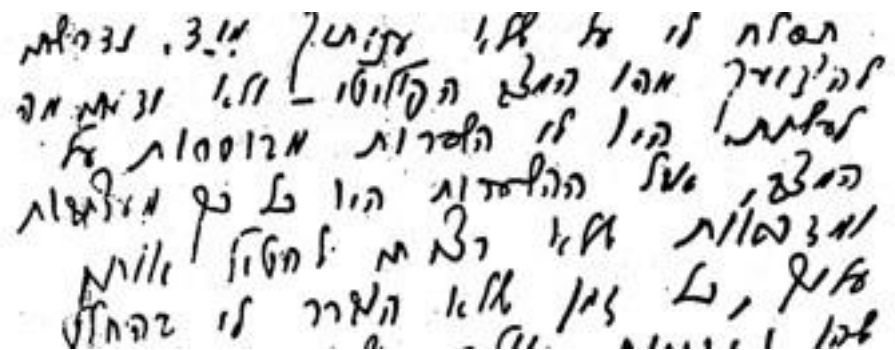
אמא יקרה ואנא חפצתי, סנידיק אגברו קואו קרובי.
אימאני אמא יקרה קאלו אוו בבחירות לאספה הובוט
! קדש בבחירות והסתדרות בירת יקרה אמא יקרה
! ?! סדקה, קנתה, קדורה את ההסתדרות קדש

דוגמא מספר 2

אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה.
אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה.
אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה.
אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה.

דוגמא מספר 3

אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה.
אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה.
אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה.
אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה, אמא יקרה.

פרשנות:

שלושת הדוגמאות של כתבי היד של דוד בן גוריון שנכתבו בשלוש תקופות שונות על הרצף, מלמדות אודות האיזון בין וקטור A (המייצג מצוקה נפשית) לבין וקטור B (המייצג עכבה וויסות של המצוקה). כתב היד של בן גוריון מתאפיין בקווים ישרים ושבורים, המייצגים טיפוס ח' איובי-זאבי (כעס, זעם, שנאה עצמית, תוקפנות, שנאה חיצונית, פרנויה, לוחמנות). מנגד, כתב היד מתאפיין בוויטליות נמרצת (טיפוס אינטגרטיבי), כולל עיצוב אותיות אליפטיות עם חיבורי אותיות (גם כן שייך לטיפוס ב' אינטגרטיבי עם קצת ג' אימפולסיבי). לפנינו דוגמא של ויסות ועכבה של מצוקה נפשית בין וקטור B לווקטור A. ויסות זה מאפשר המרה של הזעם והכעס של טיפוס ח' האיובי-זאבי, לאופי נוקשה וסמכותי שיש לו פרודוקטיביות בפוזיציה של מנהיג.

Dear friend -
You will be
seeing more of me
soon in -
"Let's Make Love"
Marilyn

פרשנות

כתב היד מייצג קונטרדיקציה (ניגוד) חריפה בין כתב בעל לחץ שטפי, זווית ימנית, צורת קו אלסטית (קמר, קער, ישר וחוט); לבין כיווץ ברוחב האותיות בצורה בולטת למדי. היה מצופה מכתב שטפי וזורם (טיפוס ב, ג, ו: אינטגרטיבי, אימפולסיבי ונרקסיסטי) שיהיה כתב רחב ואף שלוח-רסן ברמה האופקית. לעומת זאת, הקונטרדיקציה בין הכתב השטפי לבין הכיווץ ברוחב האותיות מתאפיין "במיתוח" אנכי לעבר הפרש אורכי גדול, אזור עילי מאוד גבוה ואזור תחתי מאוד בולט, עם לולאה סגורה באזור התחתי בחלק מן האותיות. בניגוד לפנימיות נפשית ליבידינלית, יצרית, תוססת, עורגת יחד עם טפיחה נרקסיסטית של אהבה עצמית, לפנינו כיווץ מאוד קיצוני ברוחב האותיות, הגורר למחנק נפשי. לפנינו ניגוד בין שני וקטורים היוצר מצוקה קשה, אשר אולי הובילה ברגע של "אקטינג-אאוט" לאקט של התאבדות.

ורגי'ניה וולף

דוגמא מספר 1

And I want to know what
happened to your memoir or
sketch of Othello - &
her hopes?
Yours ever
Virginia Woolf

דוגמא מספר 2

I feel certain that I am young
now again. I feel we can't go
through another & more health fiasco.
And I want worse this time. I begin
to hear voices, & can't concentrate.
So I am doing what seems the best
thing to do. You have given me
the greatest health happiness. You
have been in your way all that anyone
could be. I don't think two
people could have been happier till
this horrible disease came. I can't
forget it any longer. I know that I am
spoiling your life that we don't see you
could work. And you will know.
You see I can't even write this properly. I
can't read. What I want to say is that
I owe all the happiness of my life to you
you have been entirely patient with me
I will be forever grateful to you -
I want to say that -
I will be forever grateful to you -
I will be forever grateful to you -

פרשנות:

בדוגמא מספר 1 אנו עדים לכתב נמרץ ואף אימפולסיבי עם חיבורים בין מילים! לעומת הכתב הסוער והאימפולסיבי, אנו עדים לשבירות ועוויתות באיכות הקו, גם בלחץ (לחץ פרע-שטפי), גם ברוחב הקווים, אבל גם בשבירות הזוויתיות בחתימה במילה "וירגינייה" באות V ועוויתות ביתר המילים. לפנינו תסיסה היסטריונית של התפעמות רגשית עזה המלווה בעצבנות, כרסום עצמי, שנאה עצמית ונטייה להרס עצמי. בדוגמא מספר 2 שנכתבה לפני התאבדותה, כתב היד פחות אימפולסיבי אלא יותר מכווץ ומרוסן. יש תנודות חריפה בשולי שמאל המלמדת על יחסי אני-עצמי סוערים ולא מגובשים. שולי שמאל גדולים בהתחלה וזה מלמד על רתיעה מפני המחר.

ולדימיר מיאקובסקי

דוגמא מספר 1

Владимир
Маяковский

פרשנות:

דוגמא מספר 1 מייצגת כתב יד אינטגרטיבי (טיפוס ב), נרקיסיסטי וגם אימפולסיבי. על פי טבלה B טענתי שהטיפוס האינטגרטיבי, הנרקיסיסטי והאימפולסיבי הם "משככי מצוקה", כלומר ממתנים ומורידים את רמת המצוקה. שכן, האינטגרטיבי מלא בחיוניות פרואקטיבית, הנרקיסיסטי שקוע באהבה עצמית מלטפת והאימפולסיבי חי באופוריה. מצד שני, בטבלה מספר 3 הראיתי שבכל טיפוס בטיפוסי א-ט יש את המצוקה הייחודית לפרופיל האישיותי, לכל טיפוס יש את עקב אכילס הייחודי שלו.

דוגמא מספר 1 מייצגת נמרצות, אאופוריה, אהבה עצמית, יצירתיות. הקו היורד כלפי מטה בחתימה מלמד על מגע עם "תהומות השאול" על אף שמחה ותשוקת החיים. בדוגמא מספר 2 אנו עדים לארגון תפזורתי עם חוסר התחשבות בשולי ימין (נכנס עם הראש בקיר תוך כדי לקיחת סיכונים). אמנם דוגמא מספר 2 נכתבה כשיר וזה מלווה גם בזרם תודעה אסוציאטיבי סוער, אך היא מייצגת את המימד המאני-אאפורי שטיפוס ג' האימפולסיבי יכול להיגרר ולהידרדר אליו. המצוקה הנפשית באה לידי ביטוי בבלבול רגשי ואסוציאטיבי העומד מתחת למסכת האופוריה של שמחת החיים. בדוגמא מספר 3 שנכתבה לפני התאבדותו (התאבד בגיל 37 בריית אקדח), הכתב מכווץ והלחץ אל-שטפי עם פורקן קו גדום (טיפוס ז' רפורמטורי), נוקשה ודרוך. הכיווץ מייצג מצוקה משמעותית ובמיוחד כאשר היא עומדת בניגוד קונטרדיקטורי קיצוני לכתב האימפולסיבי אאופורי בדוגמא מספר 1.